

ACC. N:R M. 1408171-4.

Landskap: *H. alland* Upptecknare: *Gunnilla Månsson, Lund*
Härad: *Tönnersjö* Berättare: *Algot Alexandersson*
Socken: *Brevared* Berättarens yrke: *prästgårdssamfundator*
Uppteckningsår: *1956* Född år *1879* i *Skilt, Brevareds m.*

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Nå den nya tiden kom till bygden. s. 1-3. LU F 73
Kvacksalvare. s. 4.
Skis med möbleringsplan. s. 4.

ACC. N:R M. 14081:/.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

När jag var femton år kom jag hemifrån. Till 1900 var jag i Veinge på en drovskjuts och sedan i Halmstad på en hattfabrik till 1915. Medan jag var borta gick utvecklingen snabbt häruppe. När jag för hade folk usla bostäder och åt bara havrebröd - när jag kom tillbaka var husen renoverade och man doppade vetebröd i kaffe. 1894 sådde ingen gräs, endast havre, råg och potatis. Korn odlades längre tillbaka. När jag för var det heller ingen som börjat med konstgödning. ^{eller kalk.} En ko som gav 10 l mjölk ansågs vara bra. 1915 odlades klöver och timotej. Kalkning och gödning hade blivit självklara saker. I skogen var betesvallar röjda. Aveln förbättrades, rastjurar inköptes. Hushållningssällskapen låg bakom detta. Nu mjölkar korna normalt 30 -35 l. Fårskötseln, som var betydande när jag för, hade däremot minskat betydligt. Två får var det vanliga.

I början på 20 -talet försvann oxarna och ersattes av hästar.

Redan före 1915 fanns här en tröskförening, som hade ett ångtröskverk men med liten motor. Där bildades sedan en ny förening, och den trösken går än.

1924 kom den första ståttermaskinen hit.

När jag var liten fanns här utom stora landsvägen bara skogsvägar. Omkring 1920 enades byarna om att låta en ingenjör dela upp vägen så att varje gård blev skyldig att underhålla en bit. Senare blev det lag på det. Men många lejde bort sin bit.

Förr körde man med träbultavagnar. "Röne" kallades en stor bur av käppar

ACC. N:R M. 14081:2.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

som man läste hö i, och i "mögben", en låda av bräder, kördes gödsel.
Röenⁿ och mögben lades ovanpå den vanliga vagnen.

Bolman blev färdig 1889.

Varje söndag läste prästen från predikstolen upp namnen på dem som hade brev. Prästfrun hade posten. Så länge diligensen gick, alltså innan järnvägen kom, hämtades posten på Gästia. Här var en som bar post, Arvid Kock, men jag vet inte vart han bar den. Petter Jönsson bar den två gånger i veckan till Hilleshult.

Förr var det många som gick till Skåne och tröskade eller gick till brännerierna. Min farbror var först pannedräng i Vinslöv och i Kalmar, sedan blev han brännmästare. Han brukade gå ett tag före och ett tag efter jul. Fruntimren fick tröska härhemma. När jag reste hade de tröskverk med stående vandring av trä alltigenom - sedan fick de fabriksgjorda stiftsverk.

I varje hushåll vävdes det kläder och duktyg.

Nästan på vart ställe var där någon som for till Amerika. De flesfa kom tillbaka, med pengar på fickan.

Den första handelsboden jag minns var i Sundsholm. Den hade C.J. Jakobsson. Senare fick vi en handlare i Breare,^d Carl Persson, och efter honom August Persson. Papper användes mycket litet, mest till karamellstrutar. För övrigt tog man varorna i huvudkläden, krus och korgar.

Mitt hem hade klockare Lindahl byggt. Där var loft på stugan och synliga bjälkar i taket. I stugan var där öppen fyr, senare en uteliggare. Där

var ett slagbord från fars föräldrahem, målat med en sol som strålade på grön botten. Golvet skurades och enades till påsk, midsommar och pingst. Vi hade inga mattor. På väggarna var där tapeter, målade av Gyltigesmålaren. Köket var dåligt med jordgolv eller kullerstan. På andra sidan köket var spiskammaren med hyllor och mjölkkrus. Förstukammaren var ett förvaringsrum, möblerat med kistor, och där kunde beredas nattlogi för gäster. Ekekistorna var omålade, annars var de blå med blommor, årtal och initialer.

Födelse- och namnsdagar firades aldrig förr. Men jag minns ett bröllop på gårdbostället. Där bjöds först stuad lutfisk - man åt utav faten med sin hornsked - sedan ärter och fläsk, en förskräckelig massa sovel och så risgrynsgröt. Till detta kom förningen och så sprit. Efter maten var karlarna på gården och lekte.

Vid marknaden i Mahult dansade vi, och annars på en grön slätt.

Här var inga frireligiösa så länge Josephson levde. Han dog 1916. Men i Enslövs socken fanns det flera.

Janne Nilsson var den förste godtemplaren. De började när jag var 10 - 12 år gammal. De ordnade en frivillig skola på mejeriet i Mahult där bl. a. jag lärde mig skriva.

Många barn hade två mil till skolan. Det var inte så noga om man kom. På den tiden flyttade småskolorna omkring. I början på 1870-talet byggdes ett skolhus i Mahult. Där skulle man gå fyra klasser för läraren.

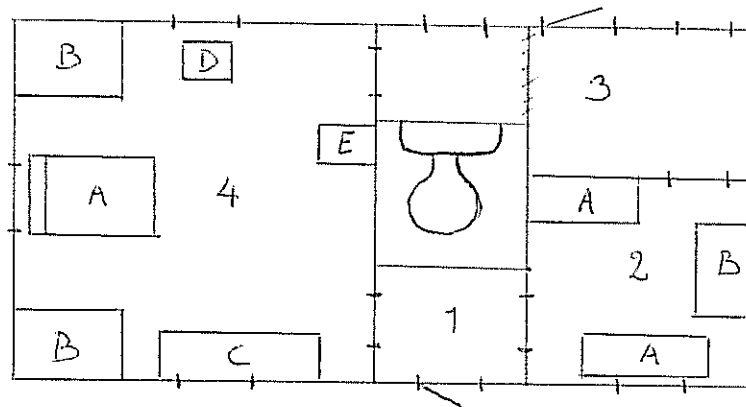
Det var mest rallarhistorier man hörde berättas.

ACC. N:R M. 14081:4

Kristian i Ullasjö hette en kvacksalvare. I Enslöv var där en båtsman, Bäckman, som hade lärt till sjukvård. Honom var det många som anlitade.

Skiss av meddelarens hem efter hans beskrivning. (Spiskammaren har kommit bort.)

1. Fårstu		4. Stuga	A) Klaffbord
2. Fårstukammare	A) Kista		B) Säng
	B) Säng		C) Träsoffa
3. Kök			D) Mindre bord
			E) Uteliggare

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND